

Ткачук Н.М., кан. екон. наук., доцент

Хмельницький університет управління та права імені Леоніда Юзькова

ОЗНАКИ БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ ЯК СИСТЕМИ

Розвиток наукових знань базується на засадах системного аналізу, а поняття системи є загальним для теорії систем і економіки. На сьогодні поняття системи має широке застосування в різних галузях економіки й характеризується різноаспектним трактуванням її сутності: від дослідження окремих об'єктів, наприклад банків, до формування спеціального інструментарію дослідження різних економічних процесів: системного аналізу, системного підходу тощо.

В центрі нашого дослідження є банківська система, що складається із сукупності самостійних елементів – банків, то враховуючи головні характеристики системи, розкриємо основні її ознаки системності. Не заглиблюючись в усі визначення поняття «система» зазначимо, що в найбільш загальному та широкому сенсі під системою розуміють «упорядковану сукупність взаємопов'язаних та взаємодіючих елементів, об'єктів, процесів, що змінюються в часі» [1]. При цьому, сукупність елементів повинна володіти основними ознаками системності. Банківська система відповідає цим вимогам, оскільки в повній мірі наявні головні ознаки системності, а саме:

- цілісність – система виступає цілісною сукупністю елементів, тобто, з одного боку, система - це цілісне утворення, а, з іншого боку, - в її складі завжди можна виділити цілісні частини (елементи);
- наявність стійких зв'язків (відносин) між елементами, або (і) їх властивостями, означає те, що система може існувати як цілісність лише за умови, що сила існуючих зв'язків між елементами системи у відповідний часовий проміжок значно більша, аніж сила зв'язку цих же елементів із зовнішнім середовищем;

- організація та самоорганізація передбачає наявність альтернативних шляхів функціонування та розвитку системи за умови зниження ступеня невизначеності (ентропії) системи в порівнянні з невизначеністю системоутворюючих факторів;
- емерджентність – це наявність таких властивостей системи, які притаманні лише їй в цілому й не властиві жодному з її елементів зокрема;
- цільова спрямованість банківської системи означає наявність мети та цілей її функціонування;
- ієрархічність означає те, що система має перебувати на певному рівні ієрархії: бути елементом системи вищого рівня і в той же час складатися з підпорядкованих їй систем нижчого рівня;
- інтегративність передбачає наявність у системи власних характеристик, що виникають в процесі кооперації її підсистем і які відсутні в її елементів;
- комунікативність означає те, що банківська система пов'язана безліччю зв'язків і комунікації з іншими суб'єктами ринку та із зовнішнім середовищем свого функціонування;
- адаптивність передбачає прагнення банківської системи до стану рівноваги на основі швидкої адаптації її елементів до змін параметрів зовнішнього середовища;
- стійкість передбачає її гнучкість до впливу зовнішніх факторів, здатність до самозбереження і стабільності важливих параметрів розвитку.

Тому вважаємо, що банківську систему слід розглядати як сукупність взаємопов'язаних та взаємодіючих елементів, якими виступають банки; цілісну, керовану, динамічну систему, що підпорядкована досягненню певної мети; складну, структуровану, цілісну сукупність різних за формою власності, організації та характером операцій банків, яка історично склалася на основі законодавства країни та яка постійно трансформується відповідно до внутрішніх закономірностей розвитку та зовнішніх впливів.

Список літератури:

1. Bertalanffy L. History and status of general systems theory. System study. Yearbook 1973 .